

Els joveníssims de les lletres catalanes

Tenen menys de 30 anys i coincidiran pròximament als taulells de novetats amb novel·les i llibres de relats, la majoria dels quals premiats. Són Núria Bendicho Giró, Anna Gas Serra, Pol Guasch, Irene Pujadas i Laia Viñas. N'hi ha que ja han publicat anteriorment, d'altres s'estrenen ara: van néixer a la dècada dels 90 i es resisteixen a ser encasellats en una mateixa generació, tot i que potser comparteixen més elements dels que creuen

a

llegim

44-45

● Entrevista a Elizabeth Strout, guanyadora del premi Pulitzer ● Laia Fàbregas publica novel·la després de vuit anys

46-47

● Una guia imprescindible per a qui vulgui escriure
● Columna publica 'Gambit de dama', de Walter Tevis

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

La mateixa setmana que l'Ateneu Barcelonès ha renovat la presidència, la Sala Pompeu Fabra s'ha omplert durant una estona del talent de cinc de les veus més joves i prometedores de les lletres catalanes. "No crec en la idea de les generacions, com tampoc en la idea de joventut. Crec que és una manera d'esborrar desigualtats, com ara les diferències de classe o de capital simbòlic... i econòmic", explica Pol Guasch, guanyador de l'última edició del premi Llibres Anagrama amb *Napalm al cor*, que es publicarà al mes de març. "Jo tampoc sento que formi part de cap grup generacional amb qui comparteixi uns elements", afirma Anna Gas Serra, que amb *El pèndol* es va convertir en l'autora més jove del palmarès del premi Mercè Rodoreda, etiqueta que també la incomoda.

"Suposo que serem els primers a escriure de la joventut en un món que està en crisi constantment, i també del panorama que ens deixarà la pandèmia", afegeix Laia Viñas, que amb *Les closques* va guanyar *ex aequo* l'últim premi Documenta, juntament amb Irene Pujadas i els relats d'*Els desperfectes*. La cinquena i última autora que seu en una de les butaques historiades de l'Ateneu és Núria Bendicho Giró, que el 2020 va rebre una menció especial del ju-

rat del premi Llibres Anagrama amb *Terres mortes*, que l'editorial acaba de publicar. "No llegeixo gaire literatura contemporània, jo -admet-. Acostumo a mirar cap al passat perquè els llibres ja han superat el filtre del temps". Tret d'Anna Gas i Pol Guasch, que són amics de fa anys -van coincidir al grau d'estudis literaris de la Universitat de Barcelona-, els altres autors no es coneixien entre ells. N'hi ha que tenen curiositat pel que fan els altres. Es tracten amb cordialitat, encara lluny de les enveges i la competència malaltissa que, molt probablement, es trobaran més endavant.

Escapar del present
Explorar els marges i aprofundir en la família

Crida l'atenció que en un present en què el món virtual té tanta presència, cap dels cinc autors tingui un perfil gaire actiu a les xarxes socials. En tres dels casos, com a mínim, els llibres que han escrit defugen narrar el present, o més aviat l'expliquen a través d'històries ambientades en altres moments. "La realitat més immediata és tramposa, és una pistola per al narrador: et pots esplaïar més acudint al passat o al futur", diu Núria Bendicho. Nascuda a Barcelona el 1995 i llicenciada en filosofia, assegura que ha "viscut la literatura de forma molt intuïtiva,

TRES DELS AUTORS EXPLIQUEN ASPECTES DEL PRESENT AMBIENTANT LES HISTÒRIES AL PASSAT O EN UN MÓN APOCALÍPTIC

"EN EL NOSTRE MÓN LA VIOLÈNCIA ESTÀ MOLT NATURALITZADA", DIU NÚRIA BENDICHO, AUTORA DE 'TERRES MORTES'

gairebé avançant a ulls clucs". Quan va començar a escriure *Terres mortes*, ambientada en un món atàvic i rural a les acaballes del segle XIX, tenia clar què volia: "Hi ha el misteri al voltant de qui ha matat en Joan, que han trobat agonitzant amb un tret, però a partir d'aquí la història, que passa en dos dies, es converteix en un relat polifònic". El món actual es filtra en la ficció de Bendicho a partir de l'ús de la violència: "Hi ha escenes extremes i grotesques, perquè en el nostre món la violència està molt naturalitzada". Entre les seves influències hi ha William Faulkner, Mercè Rodoreda i Víctor Català. "La proximitat amb el gòtic es dona a través de l'exploració del que és grotesc i de la irracionalitat", diu.

Una altra manera de viure
Cap a una idea diferent i nova del 'nosaltres'

Pol Guasch (Tarragona, 1997) debutarà com a novel·lista amb *Napalm al cor*, però ha publicat prèviament el llibre de poemes *Tanta gana* (La Breu), amb el qual va guanyar el premi Francesc Garriga 2018. "M'interessen els processos de destrucció, sobretot perquè la construcció posterior, la que ve després, és poderosa i inflamable", explica en relació amb alguns dels seus referents, com Wajdi Mouawad, Mariana Enri-

ELS AUTORS A LA SALA POMPEU FABRA DE L'ATENEU. D'ESQUERRA A DRETA, POL GUASCH, NÚRIA BENDICHO, IRENE PUJADAS, ANNA GAS I LAIA VIÑAS.

CRISTINA CALDERER

quez, Nan Goldin o Hélène Cixous. Valdria també per explicar el món postapocalíptic que descriu a la seva novel·la, en què explora la idea de marge i posa en dubte el concepte hegemònic i heretat de l'amor: "M'interessa pensar l'amor com una experiència lingüística, que fem amb l'escriptura, que podem modificar i repensar, reescriure, i que, consegüentment, pot ajudar-nos a imaginar una altra forma de viure en comú, una altra idea del nosaltres".

L'altra publicarà *Les closques*, debut de Laia Viñas (Xerta, 1997), la història del retrobament d'un home amb la seva filla de vuit anys. "En paral·lel a l'exploració de la relació que es va forjant entre els dos hi ha una mirada a la infància, l'adolescència i la primera joventut del personatge al delta de l'Ebre", explica l'autora, que també reconeix haver-se volgut distanciar del present més immediat a l'hora d'escriure, encara que sigui llicenciada en periodisme, i que cita entre les influències Mercè Rodoreda i Montserrat Roig. "No m'interessa gaire escriure sobre l'actualitat -diu-. A *Les closques* no ho faig i no sé si ho faré més endavant, però haver crescut rodejats d'abundància i trobar-nos que segurament viurem pitjor que els pares segur que marcarà la manera d'explicar les coses dels nascuts als 90".

Mirar cap als altres

Observar el món amb irreverència i sentit de l'humor
L'autoficció ha esperonat creativament autors nascuts als 80 -com ara Albert Forn i Alicia Kopf-, però no sembla que inspire cap dels cinc escriptors reunits a l'Ateneu. "Els contes d'*Els desperfectes* no són d'autoficció, en quasi tots els casos hi ha un punt de paròdia o d'humor negre que s'allunya volgudament del costumisme o del realisme", explica Irene Pujadas. Nascuda a Sant Just Desvern el 1990, es va llicenciar en humanitats i va fer el màster de teoria de la literatura i literatura comparada. "Jo venia de ciències, així que l'ambient de lletres va ser un descobriment", diu. Ha compaginat el periodisme i la crítica literària, i actualment forma part de l'equip de premsa d'Angle Editorial. "He escrit sempre, però ha estat aquest últim any que he tingut més temps i he pogut dedicar-m'hi més -diu-. Els contes d'aquest llibre toquen temes diferents, però tots comparteixen una textura similar, potser un element de caricatura o de grolleria. He volgut que el to sigui grotesc i inversemblant".

Anna Gas Serra (Barcelona, 1996) ha publicat dos llibres de poesia abans d'*El pèndol* (Proa). "En tots dos gèneres tinc una propensió a l'atreuiment, a la irreverència, en

"HAVER CRESCUT RODEJATS D'ABUNDÀNCIA I TROBAR-NOS QUE VIUREM PITJOR QUE ELS PARES ENS MARCARÀ", DIU LAIA VIÑAS

"HE VOLGUT QUE EL TO DELS CONTES D'ELS DESPERFECTES SIGUI GROTESC I INVERSEMBLANT", DIU IRENE PUJADAS

el sentit de tensar la imatge poètica per generar desconcert i tendir cap a una mena de metàfora hiperbòlica, no per un mer exercici sinó per destapar alguna cosa que veig o que vull explorar". Gas admet que oscil·la "entre els extrems" i que a vegades tira "cap a l'exageració agra i cap a la paròdia". També li interessa la fantasia per "crear estranyament, indagar en l'insòlit, sovint a partir de portar el desig al límit, la qual cosa acaba de vegades en deliris". Potser per això, entre els narradors que més ha llegit hi ha Pere Calders, però també J.K. Rowling. "Encara que pugui no agradar als elitistes, l'hi he llegit tot, des de Harry Potter fins a les novel·les de detectius -diu-. N'admiro la nitidesa amb què crea mons i personatges que t'encisen i com trama a la perfecció històries complexes i de llarga trajectòria". Després de llicenciar-se en estudis literaris, Gas estudia psicologia, fet que li permet "ampliar la mirada sobre el món i conèixer les bases fisiològiques i neurològiques del comportament".

A la foto, Núria Bendicho i Irene Pujadas somriuen amb circumspècció, però la càmera no aconsegueix esquarterar la severitat dels rostres d'Anna Gas, Laia Viñas i Pol Guasch. Són temps difícils, i la literatura que en comença a brollar porta escrita la duresa al rostre. ♦♦

CINC NOMS MÉS A TENIR EN COMPTE

IRENE SOLÀ

Ha publicat tres llibres, tots ells premiats. *Canto jo i la muntanya balla* (Anagrama, 2019) es va publicar quan tenia 28 anys. Ha trencat esquemes: 17 traduccions, adaptacions i Premi de la Unió Europea.

XAVIER MAS CRAVIOTTO

Es va donar a conèixer el 2019 amb *La mort lenta*, premi Documenta. Nascut a Navàs el 1996, ha publicat també el poemari *Renills de cavall negre* (2019), premi Salvador Iborra.

LAURA GOST

El 2018 va rebre el Goya al millor curtmetratge. Un any després guanyava el Torneig de Dramatúrgia del Temporada Alta. Ha publicat també *La cossina gran* (2019). I té 27 anys.

JUANA DOLORES ROMERO

Actriu i escriptora nascuda al Prat el 1992, va debutar amb *Bijuteria* l'any passat. El llibre va rebre el premi Amadeu Oller, que ha impulsat també Carles Morell i Laura Torres.

SEBASTIÀ PORTELL

Encara que només té 28 anys, Portell ha escrit teatre i relats, ha publicat novel·les com *Ariel i els cossos* (2019) i *El dia que va morir David Bowie* (2016) i ha editat una antologia sobre la poesia LGBTQ catalana.